

**PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA
im. TADEUSZA KOŚCIUSZKI
W RZECZYCY DŁUGIEJ**

**ZASADY OCENIANIA
Z BIOLOGII**

OPRACOWAŁA: AGNIESZKA PODOLSKA -SZOJA

Cele ogólne oceniania:

1. Rozpoznanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych.
2. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych z biologii oraz o postępach w tym zakresie;
3. Udzielenie uczniowi pomocy w nauce poprzez przekazanie uczniowi informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć;
4. Udzielenie uczniowi wskazówek do samodzielnego planowania swojego rozwoju.
5. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
6. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i szczególnych uzdolnieniach ucznia.
7. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod i technik pracy z uczniem.

Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny:

- 1) bieżące;
- 2) klasyfikacyjne:
 - a) śródroczne i roczne;
 - b) końcowe

Obszary aktywności ucznia podlegające ocenie:

- Wiadomości przedmiotowe.
- Zgodnie z programem nauczania i kryteriami wynikającymi z podstawy programowej.
- Umiejętności przedmiotowe:
 - planowanie prostych eksperymentów,
 - analizowanie i interpretowanie wyników obserwacji i eksperymentów,
 - gromadzenie danych,
 - dostrzeganie związków przyczynowo – skutkowych,
 - porównywanie i wnioskowanie,
 - wykonywanie prostych wykresów, diagramów i ich interpretowanie,
 - posługiwanie się terminologią biologiczną,
 - korzystanie z różnych źródeł informacji,
- postawę ucznia i jego aktywność:
 - pracę w grupie,
 - dyskusję,
 - aktywność na lekcji,
 - odpowiedzialność za podjęte zadania,
 - kreatywność.

- udział w projekcie edukacyjnym
- udział w konkursach tematycznych

Bieżące ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia dokonuje się w następujących formach:

- 1) ustnej;
- 2) pisemnej;
- 3) ćwiczeń i prac praktycznych;
- 4) obserwacji aktywności uczniów w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych.

- Prace pisemne – klasówki, sprawdziany i kartkówki
- Odpowiedzi ustne
- Prace domowe
- Prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz ćwiczeń
- Dodatkowe pomoce potrzebne do lekcji
- Praca w grupach
- Prace praktyczne np. pomoce dydaktyczne, prezentacje multimedialne
- Aktywność w czasie lekcji i działalność pozalekcyjna np. udział w konkursach

Kategorie pisemnej formy oceniania wiedzy i umiejętności ucznia:

1. **Praca klasowa** (zadanie klasowe) – obejmuje duże partie materiału, przeprowadzana jest po zakończonym dziale. Zawarte w nim treści zostały powtórzone i utrwalone. Ocena wystawiana na jej podstawie ma znaczny wpływ na śródroczną i roczną ocenę klasyfikacyjną. O planowanej pracy klasowej powiadamiam ucznia tydzień przed jej terminem. W przypadku nieobecności ucznia przystępuje on do klasówki w terminie wyznaczonym przez nauczyciela (nie dłuższym niż dwa tygodnie)
2. **Sprawdzian** – obejmuje materiał z kilku lekcji lub wiadomości i umiejętności konieczne do opanowania w całym cyklu kształcenia. Uczeń poznaje termin sprawdzianu z wyprzedzeniem dwóch dni roboczych.

Uczeń ma prawo poprawić otrzymaną ocenę z pracy klasowej oraz sprawdzianu. Każda otrzymana ocena będzie wpisywana.

Praca klasowa i sprawdzian mogą zawierać zadania wykraczające poza podstawę programową. Za poprawne rozwiązanie wszystkich zadań zawartych w pracy ucznia otrzymuje on ocenę celującą.

Zasady punktacji:

0% - 34% niedostateczny

35% - 49% dopuszczający

50% - 70% dostateczny

71% -89% dobry

90% - 100% bardzo dobry

90% + zadanie dodatkowe celujący

W zależności od stopnia trudności sprawdzianu (zawartych w nim zadań) nauczyciel może zmienić powyższą skalę.

3. **„Kartkówki”** – krótkie sprawdziany kontrolujące opanowanie wiadomości i umiejętności maksymalnie z trzech ostatnich lekcji lub pracy domowej. Nie podlegają one poprawie, mogą być zapowiadane , ale nie muszą,
 - Wszystkie pisemne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności zostaną poprawione i ocenione w ciągu 14 dni od ich napisania, W ciągu dwóch najbliższych zajęć uczeń może poprawić otrzymaną ocenę
 - 2. Sprawdzone i ocenione prace pisemne uczeń otrzymuje do domu w celu podpisania przez rodziców oraz zrobienia poprawy zadań w zeszytcie przedmiotowym.
4. **Prace domowe** – sprawdzają samodzielność ucznia i mają merytoryczny związek z tematem.
5. **Karty pracy samodzielnej.**
6. **Prowadzenie zeszytu przedmiotowego** który co najmniej raz w semestrze jest oceniany.

Skala ocen

1. Skala ocen na lekcjach biologii jest zgodna z wewnątrzszkolnym systemem oceniania i obejmuje oceny w skali od 1 do 6.
2. Przy wystawianiu śródrocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel może wpisać przed daną oceną znak + z wyjątkiem oceny niedostatecznej i celującej.
3. W ocenianiu bieżącym stosuje się oceny w/w skali, jednakże nauczyciel może przed danym stopniem postawić znak „+” (z wyjątkiem oceny niedostatecznej i celującej) oraz znak „-” (z wyjątkiem oceny niedostatecznej)
4. . W ocenianiu bieżącym, można stosować znaki np.: „np”- nieprzygotowany (2 razy w semestrze przy dwóch godzinach w tygodniu 1 raz przy jednej godzinie w tygodniu), „bz”- brak zadania(1 raz w semestrze),

„+”- aktywność na lekcji (za 3 znaki „+” uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą), „-”- brak aktywności.

Nieprzygotowanie się do lekcji oraz brak pracy domowej uczeń zgłasza przed rozpoczęciem lekcji.

Klasyfikacja uczniów.

Ocena śródroczna, roczna i końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

O ocenie decydują:

- oceny samodzielnej pracy ucznia (prace pisemne, testy, kartkówki, oceny z odpowiedzi ustnych, prace praktyczne, prace domowe),
- oceny wspomagające (prowadzenie zeszytu ćwiczeń, aktywność na lekcji, prace dodatkowe, udział w zajęciach pozalekcyjnych)

Największą wartość mają:

- prace pisemne,
- odpowiedzi ustne
- prace praktyczne
- rozwiązywanie problemów, uzasadnianie, wnioskowanie
- aktywność

- Ustalona przez nauczyciela roczna ocena niedostateczna może być zmieniona w wyniku egzaminu poprawkowego według obowiązujących przepisów zawartych w ZSO

- O przewidywanej klasyfikacyjnej ocenie śródrocznej lub rocznej z zajęć edukacyjnych uczeń zostanie poinformowany na tydzień przed klasyfikacyjnym zebraniem Rady Pedagogicznej.

- O przewidywanej klasyfikacyjnej ocenie niedostatecznej śródrocznej lub rocznej uczeń i jego rodzice (prawni opiekunowie) są informowani na miesiąc przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej:

1. ustnie (informacja potwierdzona podpisem);
2. pisemnie – w przypadku niezgłoszenia się rodzica do szkoły (informacja potwierdzonym nadaniem pocztowym lub podpisem rodziców stosownej informacji w *Zeszytcie kontaktów z rodzicami*).
3. Zapisem w dzienniku elektronicznym.

Wymagania na poszczególne oceny :

Uczeń otrzyma ocenę:

NIEDOSTATECZNĄ jeżeli:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej

- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających zastosowania podstawowych umiejętności
- braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy
- otrzymywał cząstkowe oceny niedostateczne z prac pisemnych(braki wiadomości i umiejętności praca niesamodzielna , brak chęci poprawy)

DOPUSZCZAJĄCĄ jeżeli:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności,
- Z pomocą nauczyciela wyciąga wnioski z prostych doświadczeń
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcjach

DOSTATECZNĄ jeżeli:

- opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej,
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności
- słabo posługuje się terminologia biologiczną
- jest mało aktywny podczas lekcji

DOBRA jeżeli:

- wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie
- opanował na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej biologii
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadkach trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- właściwie stosuje terminologię przedmiotową
- stosuje wiedzę do objaśniania prostych zjawisk przyrodniczych

- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji

BARDZO DOBRĄ jeżeli:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania przedmiotu w danej klasie,
- sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę i umiejętności do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- Właściwie dokumentuje swoją pracę
- korzysta z różnorodnych źródeł wiedzy
- wykazuje szczególne zainteresowania biologią
- Osiąga sukcesy w konkursach

CELUJĄCĄ jeżeli:

- posiadał wiedzę i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu w danej klasie,
- samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych, proponuje rozwiązania nietypowe, rozwiązuje także zadania wykraczające poza program nauczania danej klasy,
- osiąga sukcesy w konkursach biologicznych, kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim albo krajowym
- wybiera odpowiednie terminy i pojęcia do opisu zjawisk, właściwości, zachowań, obiektów i organizmów
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy: formułuje i sprawdza hipotezy kojarzy różnorodne fakty, obserwacje, wyniki doświadczeń i wyciąga wnioski,
- analizuje sytuację problemową dostrzega i formułuje problem.

Szczegółowe wymagania dostosowane do każdej jednostki lekcyjnej są dostępne do wglądu u nauczyciela.

Punktacja każdej pracy pisemnej(klasówki, sprawdziany, kartkówki), będzie obliczana indywidualnie

Kryteria pracy w grupie

- zaangażowanie w pracę grupy
- realizacja wyznaczonego zadania

- pełnione funkcje w grupie
- umiejętności pracy w grupie

Wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia objętego pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Nauczyciel respektuje indywidualne zalecenia w stosunku do uczniów mających stwierdzoną:

- a) dysleksją,
- b) dysgrafią,
- c) dysortografią
- d) niepełnosprawnością umysłową w stopniu lekkim
- e) ponadto uczniowie słabo słyszący i słabo widzący,
- f) zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym z zespołem Aspergera.
- g) niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.
- h) uczeń o niższych niż przeciętne zdolnościach do nauki (dysharmonie rozwojowe)
- i) uczeń z ADHD

Formy dostosowań:

Uczeń z dysleksją rozwojową:

- zmniejszenie stopnia trudności oraz obszerności zadań
- dzielenie materiału na mniejsze partie
- umożliwienie korzystania z tablic
- kontrolowanie stopnia zrozumienia omawianych treści
- dodatkowo instruować, naprowadzać, wspierać, pokazywać na przykładzie,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać pod uwagę przede wszystkim chęci, wysiłek, stosunek do przedmiotu, przygotowanie do zajęć,
- włączyć do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,
- w trakcie pracy sprawdzać, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wyjaśnień,
- zwiększyć ilość czasu na wykonanie zadania,
- materiał sprawiający trudność utrzymywać dłużej

Uczeń z dysgrafią

- nauczyciel nie ocenia estetyki rysunków, wykresów , sprawdza jedynie ich poprawność

- przy trudnościach przeczytania tekstu pisanego przez ucznia uczeń może przeczytać go sam.
- Prace domowe uczeń może pisać na komputerze.
- W przypadku sprawdzianu lub kartkówki polecić uczniowi napisanie pracy komputerowo lub sprawdzić opanowanie wiadomości odpytując ucznia ustnie,

Uczeń z dysortografią:

- - podczas oceny prac pisemnych brać pod uwagę ich treść, kompozycję i stronę językowo- stylistyczną.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

- Nauczyciel dobiera metody pracy uczniem , które pomogą mu w zrozumieniu omawianego zagadnienia.
- dobór środków dydaktycznych
- zmniejszenie trudności i obszerności zadań zarówno na lekcji jak też w domu.
- dzielenie materiału na mniejsze części, co umożliwi odtworzenie wiedzy,
- kontrola ucznia w trakcie samodzielnej pracy,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń
- dobór odpowiednich środków dydaktycznych
- pomoc uczniowi podczas wypowiedzi, naprowadzanie pomoc w doborze słownictwa,
- wydłużenie czasu na wykonanie zadań
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- stosowanie dodatkowych wyjaśnień w przypadku poleceń dotyczących wykonania zadania,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień np. pochwały, zachęty,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce a nie stanu faktycznego.

Uczeń słabo widzący

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapewnić właściwe oświetlenie i widoczność),
- udostępnianie tekstów w wersji powiększonej,
- częste sprawdzanie czy uczeń prawidłowo widzi – Co widzisz? (w celu sprawdzenia i uzupełnienia doznań wzrokowych),
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową,
- wydłużanie czasu na wykonanie określonego zadania,
- podawanie przedmiotów do obejrzenia z bliska

Uczeń słabo słyszący

- zapewnić miejsce siedzenia ucznia w pobliżu nauczyciela, którego może słuchać i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się uczniowi w kierunku innych uczniów odpowiadających na lekcji w celu lepszego rozumienia treści wypowiedzi,
- nauczyciel nie powinien przemieszczać się po klasie, ani odwracać się do tablicy mówiąc jednocześnie,
- należy mówić wyraźnie, unikać nadmiernej gestykulacji,
- eliminować zbędny hałas w klasie,
- upewnić się czy polecenia są przez ucznia właściwie rozumiane,
- wydłużyć czas na podjęcie decyzji,
- podawać proste informacje w formie pisemnej, wzbogacać polecenia symbolem, ilustracją,
- wydłużyć czas na wykonanie zadania,
- posadzić obok ucznia zdolnego, zrównoważonego emocjonalnie, który dodatkowo będzie mu pomagał,
- używać podczas lekcji jak najwięcej pomocy wizualnych,
- podczas oceniania zwracać uwagę na wysiłek ucznia włożony podczas wykonywania zadania.

Uczeń z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym z zespołem Aspergera.

- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych);
- dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia;
- pomoc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się;
- stosowanie modelu edukacji opartego na doświadczeniu;
- popieranie informacji słownych tekstem pisanim albo obrazem, ilustracją, filmem;
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny;
- zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu, powtarzanie poleceń,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia, czekanie aż rozpocznie pracę;
- używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji;
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia;
- używanie prostego i jednoznacznego języka
- w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną,
- kreatywne wykorzystywanie zainteresowań ucznia;
- wspomaganie rozwoju umiejętności komunikacyjnych (słownictwo, rozumienie);
- dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie;
- wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole;

- pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji;
- w ocenianiu oddzielanie obszarów, w których trudności wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia;
- dzielenie zadań na wieloetapowe, krótsze części;
- wyznaczanie mniejszych ilości zadań do wykonania;
- sprawdzanie wiedzy ucznia w formie jaką preferuje;

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.

- dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia.
 - ułatwić korzystanie ze sprzętu medycznego (np. kule, protezy),
 - nie wywoływanie do tablicy, jeśli uczeń ma trudności z poruszaniem się.
 - wydłużyć czas na wykonanie zadania,
 - przy afazji stosować częściej formę pisemną,
 - w przypadku niepełnosprawności kończyn górnych w miarę możliwości stosować zamianę prac pisemnych na odpowiedź ustną,
 - uwzględniać problemy z wymową i artykulacją wypowiedzi,
 - zapewnić przyjazną, spokojną atmosferę podczas wypowiedzi,
 - przy ocenie brać pod uwagę stopień zaangażowania i wysiłku ucznia.
 - umiejscowienie ucznia w klasie, które zapewni mu komfort oraz łatwe dojście do niego.
-
- częste odwoływanie się do konkretnego,
 - omawianie mniejszych partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (obniżenie wymagań nie może pomijać treści z podstawy programowej),
 - podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie zadań na części),
 - wydłużanie czasu na wykonanie zadania,
 - w razie potrzeby udzielanie pomocy, wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i dokończenia zadania podczas wykonywania przez ucznia pracy samodzielnej,
 - zwiększenie ilości powtórzeń w celu przyswojenia danych treści.

Uczeń z ADHD

- - stosować zrozumiałe dla ucznia reguły,
 - - wyznaczać konkretne cele i dzielić zadania na możliwe do zrealizowania etapy,
 - - sprawdzać stopień zrozumienia wprowadzanego materiału,
 - - angażować ucznia w konkretne działania,
 - - być konsekwentnym w działaniu,
 - - przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
 - - wzmacniać wszystkie przejawy pozytywnego zachowania,
 - - usuwać z otoczenia przedmioty, plakaty, które mogą ucznia rozpraszać,
 - - motywować do kończenia rozpoczętej pracy,
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniem.